

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Μηχανικός εξοπλισμός ανύψωσης προσώπων

Ενημερωτικός Οδηγός
για συμμόρφωση
με τις πρόνοιες
της περί Ασφάλειας και
Υγείας στην Εργασία
Νομοθεσίας

1. Εισαγωγή

Οι εργασίες σε ύψος αποτελούν δραστηριότητες πολύ υψηλού κινδύνου και η πτώση από ύψος αποτελεί συχνή αιτία σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων. Η διασφάλιση της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων αποτελεί νομική υποχρέωση και κοινωνική ευθύνη του κάθε εργοδότη ή αυτοεργοδοτούμενου προσώπου.

Η εκτέλεση εργασιών σε ύψος, οι οποίες εκθέτουν τους εργαζόμενους σε ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους, πρέπει να γίνεται αφού επιλεγεί κατάλληλος εξοπλισμός, ο οποίος να παρέχει επαρκή προστασία από τους κινδύνους αυτούς.

Σκοπός του σύντομου αυτού Ενημερωτικού Οδηγού είναι η καθοδήγηση των εργοδοτών ή/και των αυτοεργοδοτούμενων προσώπων που χρησιμοποιούν μηχανικό εξοπλισμό για την ανύψωση προσώπων, ώστε να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμών του 2001 και 2004 (Κ.Δ.Π. 444/2001 και Κ.Δ.Π. 497/2004).

2. Πρόνοιες της νομοθεσίας για τον μηχανικό εξοπλισμό ανύψωσης προσώπων

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμών του 2001 και 2004, η ανύψωση προσώπων πρέπει να γίνεται με μηχανικό εξοπλισμό που έχει κατασκευαστεί για τον σκοπό αυτό.

A. Κατάλληλος μηχανικός εξοπλισμός για την ανύψωση προσώπων

Η ανύψωση προσώπων με μηχανικό εξοπλισμό πρέπει να γίνεται ως ακολούθως:

(α) Με μηχανικό εξοπλισμό εργασίας και εξαρτήματα που, σύμφωνα με τον κατασκευαστή, ως ενιαίο σύνολο έχουν κατασκευαστεί για την ανύψωση προσώπων. Αν το ενιαίο αυτό σύνολο έχει τεθεί στην κυπριακή αγορά μετά το 2004, ο εργοδότης ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο ή ο προμηθευτής ή ο διαχειριστής του πρέπει να διαθέτει γι' αυτό Δήλωση ΕΚ Συμμόρφωσης και οδηγίες χρήσης στην ελληνική γλώσσα. Το ενιαίο σύνολο πρέπει να φέρει και σήμανση CE. Αν ο εξοπλισμός αυτός τέθηκε στην κυπριακή αγορά πριν από το 2004, ο εργοδότης ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο ή ο προμηθευτής ή ο διαχειριστής πρέπει να διαθέτει έγγραφα, τα οποία να τεκμηριώνουν ότι ο εξοπλισμός αυτός είναι κατάλληλος για την ανύψωση προσώπων. Η τεκμηρίωση μπορεί να περιλαμβάνεται στο Εγχειρίδιο (οδηγίες χρήσης) του κατασκευαστή.

(β) Με εναλλάξιμο εξοπλισμό που συναρμολογείται από τον ίδιο τον χειριστή σε ανυψωτικό μηχάνημα που κατασκευάστηκε για την ανύψωση προσώπων ή για την ανύψωση προσώπων και αντικειμένων σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα και τις σχετικές προδιαγραφές.

Ο εναλλάξιμος εξοπλισμός που έχει συναρμολογηθεί από τον χειριστή σε ανυψωτικό μηχάνημα προκειμένου να αλλάξει η λειτουργία του μηχανήματος από μηχάνημα ανύψωσης αντικειμένων (φορτίων) σε μηχάνημα ανύψωσης προσώπων πρέπει να:

- (i) Φέρει σήμανση CE και να συνοδεύεται από Δήλωση EK Συμμόρφωσης για το ενιαίο σύνολο του εναλλάξιμου εξοπλισμού και του ανυψωτικού μηχανήματος, διευκρινίζοντας το είδος ή τα είδη των ανυψωτικών μηχανημάτων με τα οποία ο συγκεκριμένος εναλλάξιμος εξοπλισμός έχει σχεδιαστεί για να μπορεί να τοποθετηθεί στα μηχανήματα αυτά. Στη Δήλωση EK Συμμόρφωσης πρέπει να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, ο αριθμός του πιστοποιητικού εξέτασης τύπου EK, τα εναρμονισμένα πρότυπα που αξιοποιήθηκαν, το όνομα και τη διεύθυνση του Κοινοποιημένου Οργανισμού κ.ά.
- (ii) Διασφαλίζεται ότι ο **εναλλάξιμος εξοπλισμός** και το είδος ή τα είδη των ανυψωτικών μηχανημάτων, στα οποία προορίζεται να συναρμολογηθεί, συμμορφώνεται με όλες τις σχετικές βασικές απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας του Παραρτήματος Ι των περί των Βασικών Απαιτήσεων (Μηχανήματα) Κανονισμών του 2008 έως 2012. Η πιο πάνω απαίτηση τεκμηριώνεται με Πιστοποιητικό Εξέτασης Τύπου EK από Κοινοποιημένο Οργανισμό.
- (iii) Διαθέτει οδηγίες χρήσης, οι οποίες περιλαμβάνουν τις απαραίτητες οδηγίες για τη συναρμολόγηση του εναλλάξιμου εξοπλισμού στο ανυψωτικό μηχάνημα.

Παραδείγματα εναλλάξιμου εξοπλισμού που συναρμολογείται με ανυψωτικό μηχάνημα

Σημειώνεται ότι:

- (i) Εξοπλισμός (όπως πλατφόρμες, κλουβιά, καλάθια, κ.λπ.) που χρησιμοποιείται για την ανύψωση προσώπων σε συνδυασμό με μηχάνημα ανύψωσης, το οποίο σχεδιάστηκε μόνο για τη μεταφορά αντικειμένων (φορτίων), και ο οποίος εξοπλισμός δεν έχει συναρμολογηθεί με το μηχάνημα ανύψωσης, αλλά απλά ανυψώνεται απ' αυτό (π.χ. ανάρτηση καλάθιου από τον γάντζο γερανού ή τοποθέτηση πλατφόρμας πάνω στις περόνες περονοφόρου ανυψωτικού) **δεν είναι εναλλάξιμος εξοπλισμός**, σύμφωνα με τους περί των Βασικών Απαιτήσεων (Μηχανήματα) Κανονισμούς του 2008 έως 2012 (Κ.Δ.Π. 428/2008, Κ.Δ.Π. 286/2011, Κ.Δ.Π. 279/2012).

- (ii) Εξοπλισμός που τοποθετείται πάνω στις περόνες ενός ανυψωτικού οχήματος ή τον γάντζο του γερανού **δεν θεωρείται εναλλάξιμος εξοπλισμός**, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, ακόμη και αν αυτός είναι εφοδιασμένος με μέσα που αποτρέπουν την ολίσθηση ή την πτώση από τις περόνες ή τον γάντζο, αντίστοιχα.
- (iii) Εξοπλισμός που δεν έχει συναρμολογηθεί με το μηχάνημα ανύψωσης θεωρείται μέρος του φορτίου. Επομένως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των περί των Βασικών Απαιτήσεων (Μηχανήματα) Κανονισμών του 2008 έως 2012 και δεν πρέπει να φέρει σήμανση CE. Η τοποθέτηση σήμανσης CE σ' αυτές τις περιπτώσεις δημιουργεί μόνο σύγχυση και δεν επιτρέπεται.

B. Χρήση μηχανικού εξοπλισμού για την ανύψωση προσώπων σε κατ' εξαίρεση περιπτώσεις

Σύμφωνα με τους περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμούς του 2001 και 2004, ο εξοπλισμός που δεν έχει σχεδιαστεί για την ανύψωση προσώπων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό αυτό **μόνο σε κατ' εξαίρεση περιπτώσεις**, αφού πρώτα διασφαλιστεί η ασφάλεια των προσώπων που θα ανυψωθούν.

Στις κατ' εξαίρεση περιπτώσεις ανύψωσης προσώπων με μηχανικό εξοπλισμό που δεν πληροί τις απαιτήσεις που περιγράφονται στο Μέρος Α του παρόντος Οδηγού, ο *εργοδότης που διαθέτει τον εξοπλισμό για την ανύψωση εργοδοτούμενων του ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο που διαθέτει τον εξοπλισμό για την ανύψωση άλλων προσώπων στην εργασία πρέπει, ανάλογα με την περίπτωση και μεταξύ άλλων, να ικανοποιεί τα ακόλουθα:*

- (i) Καθορίζει και εφαρμόζει προληπτικά και προστατευτικά μέτρα για αποφυγή οποιουδήποτε ατυχήματος ή επικίνδυνου συμβάντος, σε σχέση με την ανύψωση προσώπων, που καθορίστηκαν σύμφωνα με την Ειδική Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων (ΓΕΚ), η οποία πρέπει να είναι διαθέσιμη στον χώρο εργασίας.
- (ii) Εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης των Κινδύνων για να διασφαλίζει τον αποτελεσματικό προγραμματισμό, την οργάνωση, τον έλεγχο καθώς και την παρακολούθηση και αναθεώρηση των προληπτικών και προστατευτικών μέτρων (οργανωτικών ή και τεχνικών) που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τη ΓΕΚ και έχουν σχέση με την ανύψωση προσώπων. Το εν λόγω Σύστημα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, έγγραφα και διαδικασίες που απορρέουν από τη ΓΕΚ και να διασφαλίζεται η εφαρμογή του μέσω της ενσωμάτωσής του στην οργανωτική δομή και λειτουργία της επιχείρησης.
- (iii) Διασφαλίζει ότι ο χειριστής είναι συνεχώς στη θέση των χειριστηρίων.
- (iv) Διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα στην εργασία ή οι εργοδοτούμενοι που ανυψώνονται διαθέτουν ένα ασφαλές μέσο επικοινωνίας με τον χειριστή του ανυψωτικού μηχανήματος.
- (v) Διασφαλίζει ότι σε περίπτωση κινδύνου, έχουν προβλεφθεί μέτρα για την ασφαλή απομάκρυνση των προσώπων που ανυψώνονται.
- (vi) Διασφαλίζει τη χρήση, από τα πρόσωπα που ανυψώνονται, ζωνών ασφάλειας, οι οποίες φέρουν τα κατάλληλα εξαρτήματα [σχοινιά κατάλληλου μήκους, ιμάντες και κρικούς (γάντζους) προσάρτησης] με την κατάλληλη σήμανση CE. Πρέπει, επίσης, να υπάρχει κατάλληλη αγκύρωση των ζωνών αυτών.

- (vii) Διασφαλίζει ότι η ανύψωση προσώπων με τη χρήση του μηχανικού ανυψωτικού εξοπλισμού γίνεται κάτω από τις υποδείξεις και την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
- (viii) Διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που ανυψώνονται είναι κατάλληλα και επαρκώς καταρτισμένα για τα θέματα ασφάλειας και υγείας και ειδικά όσον αφορά τη χρήση του εξοπλισμού με τον οποίο ανυψώνονται.

Οι κατ' εξαίρεση εργασίες περιλαμβάνουν βασικά τις μη προγραμματισμένες εργασίες. Νοείται ότι στις περιπτώσεις που οι εργασίες εκτελούνται από εργοδότες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην εκτέλεση εργασιών σε ύψος, αυτές δεν περιλαμβάνονται στις εξαιρέσεις. Μερικά παραδείγματα για «κατ' εξαίρεση» εργασίες ανύψωσης, είναι τα ακόλουθα:

- (i) Έκτακτες, μη προγραμματισμένες εργασίες συντήρησης.
- (ii) Αντικατάσταση φωτιστικών σε χώρους εργασίας με ύψος, εφόσον η εργασία δεν εκτελείται στο πλαίσιο των περιοδικών εργασιών συντήρησης.
- (iii) Εργασίες που θα μπορούσαν αλλιώς να διεξαχθούν χρησιμοποιώντας λιγότερο ασφαλή μέσα πρόσβασης, όπως φορητές σκάλες ή σκαλωσιές.
- (iv) Εργασίες όπου δεν είναι πρακτικά εφικτό να αγοραστούν υπηρεσίες ανύψωσης προσωπικού λόγω της μικρής διάρκειας και του περιστασιακού χαρακτήρα της εργασίας, π.χ. καθαρισμός μίας κλειστής υδρορροής.

- (v) Έλεγχος ή επέμβαση σχετικά με επικίνδυνη κατάσταση που προέκυψε έκτακτα.
- (vi) Έκτακτες εργασίες διάσωσης ή απεγκλωβισμού.

Γ. Υποχρεώσεις εργοδοτών που ενοικιάζουν μηχανικό εξοπλισμό για την ανύψωση προσώπων

Οι εργοδότες που ενοικιάζουν μηχανικό εξοπλισμό για την ανύψωση προσώπων πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο εξοπλισμός αυτός έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ώστε να είναι ασφαλής και χωρίς κινδύνους κατά τη χρήση του από άλλα πρόσωπα.

Οι εργοδότες αυτοί πρέπει, μεταξύ άλλων, να προβαίνουν σε τακτική συντήρηση, περιοδικούς ελέγχους και δοκιμές, καθώς και έκτακτους ελέγχους για την έγκαιρη διάγνωση και αποκατάσταση φθορών του εξοπλισμού.

Επίσης, οι εργοδότες που ενοικιάζουν μηχανικό εξοπλισμό πρέπει να παρέχουν επαρκείς πληροφορίες στα πρόσωπα τα οποία θα ενοικιάσουν τον εξοπλισμό αυτό για την ασφαλή χρήση ή/και συναρμολόγησή του και τις συνθήκες που διασφαλίζουν ότι η χρήση ή συναρμολόγηση αυτή είναι ασφαλής (π.χ τοποθέτηση ανυψωτικής εξέδρας σε μηχάνημα, έδραση εξοπλισμού ή/και λειτουργία του κοντά σε εναέρια ηλεκτροφόρα καλώδια).

Δ. Εκπαίδευση χειριστών μηχανικού εξοπλισμού και προσώπων που ανυψώνονται

Ο εργοδότης που διαθέτει τον μηχανικό εξοπλισμό για την ανύψωση των εργοδοτούμενων του ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο που διαθέτει τον εξοπλισμό για την ανύψωση άλλων προσώπων στην εργασία, πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο χειριστής του ανυψωτικού μηχανήματος και το προσωπικό που χρησιμοποιεί την εξέδρα εργασίας για την εκτέλεση της εργασίας είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι για τη χρήση του εξοπλισμού, τους κινδύνους που περιέχονται στις εργασίες που αναμένεται να εκτελέσουν και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας. Τα πρόσωπα αυτά πρέπει, επίσης, να κατανοήσουν τους πιθανούς κινδύνους και να έχουν την ικανότητα, αφενός, να εντοπίζουν τα τεχνικά ελαττώματα και τις παραλείψεις που παρουσιάζονται στην εκτελούμενη εργασία και αφετέρου, να εκτιμούν τις επιπτώσεις των ελαττωμάτων ή των παραλείψεων αυτών στην ασφάλεια και στην υγεία. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι κατάλληλα τεκμηριωμένη και συστήνεται να περιλαμβάνει τόσο θεωρητικό όσο και πρακτικό μέρος. Νοείται ότι η πείρα δεν αντικαθιστά την εκπαίδευση, μπορεί όμως να μειώσει τη διάρκειά της.

Για κάθε πρόσωπο στην εργασία πρέπει να τηρείται ατομικός φάκελος εκπαίδευσης, στον οποίο θα καταχωρούνται στοιχεία για την εκπαίδευση που ακολούθησε καθώς και την αποκτηθείσα επαγγελματική πείρα.

Ε. Έλεγχος και Συντήρηση του Εξοπλισμού

Ο εργοδότης ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο, πρέπει να μεριμνά ώστε ο εξοπλισμός ανύψωσης (προσώπων και αγαθών, εναλλάξιμος ή μη) ελέγχεται περιοδικά από αρμόδιο πρόσωπο και συντηρείται σε τακτικά διαστήματα. Παράλληλα, πρέπει να ενημερώνεται το Μητρώο Συντηρήσεως και Ελέγχων του Εξοπλισμού.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οδός Απελλή 12, 1493 Λευκωσία

Τηλ.: 22405623

Τηλεομ.: 22663788

Ηλ-ταχ: info@dli.mlsi.gov.cy

www.mlsi.gov.cy/dli

Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας

Λευκωσία: 22879191

Λεμεσός: 25827200

Λάρνακα: 24805327

Πάφος: 26822715

Αμμόχωστος: 23819750

Γ.Τ.Π. 53/2016-1.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας

